

29.8.2024

EPV Energia Oy, Energiavarasto, Laihia

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

EPV Energia Oy, Energiavarasto, Laihia

Hankkeesta vastaava

EPV Energia Oy, Kirkkopuistikko 0, 65100 Vaasa.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Ramboll Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa rakennetaan CO₂-akkuteknologiaan perustuvaa energiavarasto Laihialle. Laitoksella varastoidaan energiaa hyödyntämällä hiilidioksidia varastoimisen väliaineena. Energiavarasto muodostuu CO₂-akkuyksiköistä, joiden toiminta perustuu hiilidioksidin olomuodon muutokseen.

Hiilidioksidin muuttaminen nestemäiseen olomuotoon kuluttaa energiaa, takaisin kaasumaiseen muotoon palauttaminen vapauttaa energiaa. Energiavaraston avulla sähköenergiaa voidaan varastoida silloin, kun sähköä on tarjolla enemmän kuin sille on kysyntää - ja vastaavasti tuottaa sähköä verkkoon, kun sähköstä on niukkuutta.

Kokonaisuudessa energiavarasto käsittää kahdeksan CO₂-akkuyksikköä. Yhden CO₂-akkuyksikön vaatima pinta-ala on noin 4,6

ha ja korkeus noin 45 m. Kahdeksan yksikön laitoksen kokonaispinta-ala on noin 42 ha. Laitoksen energian varastointikapasiteetti on 1600 MWh. Energiavarasto liitetään Seinäjoen sähköasemalle 31,9 km pituisella 110 kV:n voimalinjalla. Voimalinja toteutetaan ilmajohtona.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

VE0: Hanketta ei toteuteta, eikä hankealueille tule uutta toimintaa, vaan alueen käyttö jatkuu nykyisen kaltaisena.

VE1: Laihian Jokiperään rakennetaan kahdeksan CO2-akkuyksikön energiavarasto, joka liitetään Seinäjoen sähköasemalle 31,9 km pituisella 110 kV:n voimalinjalla. Voimalinja toteutetaan ilmajohtona.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

EPV Energia Oy on 8.5.2024 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) energiavarastohanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 8 c) *öljyn, petrokemian tuotteiden tai kemiallisten tuotteiden varastot, joissa näiden aineiden varastosäiliöiden tilavuus on yhteensä vähintään 50 000 kuutiometriä*, perusteella.

ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti ennakkoneuvottelun 12.3.2024 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, EPV Energia Oy, Ramboll Finland Oy, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Tukes, Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan museo, Seinäjoen museot, Pohjanmaan pelastuslaitos, Laihian kunta, Ilmajoen kunta, Seinäjoen kaupunki ja Isonkyrön kunta.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 15.5. - 13.6.2024. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla

www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavarasto-YVA. Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin Laihian, Isokyrön, Ilmajoen kunnille sekä Seinäjoen kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Ilkka-Pohjalainen ja Kyrönmaa lehdissä 15.5.2024 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiohjelman on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa: Laihian kunnan tekninen osasto, Isonkyrön ja Ilmajoen kunnanvirastot, Seinäjoen kaupungintalo sekä Ylistaron kirjasto.

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 29.6.2024 klo 17 Laihialla Ylipään nuorisoseuralla, Tampereentie 1030, Laihia ja etäyhteydellä Teams-sovelluksen välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 15 henkilöä ja mukana etäyhteydellä oli noin 5 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. sähkönsiirto ja yhteistyö sähkönsiirrossa muiden alueelle suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa, turvallisuus ja onnettomuusriskit, laitoksen sijainti sekä korvaukset metsämaasta.

ARVIONTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee.

Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa, 5 asiantuntijakomenttia ja 3 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot, asiantuntijakomentit ja mielipiteet ovat tämän lausunnon liitteenä. Liitteenä olevista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää merkittävänä puutteena sitä, että arviointiohjelmassa esitetään sähkönsiirron osalta vain yksi tarkasteluvaihtoehto ja esittää uudelleen harkittavaksi myös muiden vaihtoehtojen tarkastelua. Liitto pitää valitettavana, että rasitteet uuden voimajohdon rakentamisesta kohdistuvat Ilmajoen ja Seinäjoen kuntiin, vaikka itse hankealue ei sijaitse kuntien alueella. Ilmajoen ja Seinäjoen kuntien alueelle on suunnitteilla useita uusia voimajohtolinjoja.

Liitto pitää hankkeen keskeisinä vaikutuksina pitkän (n. 32 km) ilmajohtona toteutettavan sähkönsiirron vaikutuksia siirtolinja-alueen metsätalouteen, maatalouteen ja metsäluontoon sekä hankkeessa tunnistettuja maisemaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Lisäksi

sähkönsiirtolinja aiheuttaa rasiitteen ja rajoitteita alueella oleville maanomistajille.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää välttämättömänä, että hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnin yhteydessä olevaan karttaan lisätään hankkeen läheisyyteen suunniteltujen tuulivoimahankkeiden lisäksi kaikki lähialueen muut energiahankkeet (etenkin aurinkovoima) ja niiden suunnitellut sähkönsiirtoreitit, sekä olemassa olevat ja rakenteilla olevat voimajohdot.

Arviointiohjelmassa ei tuoda esiin perusteluja itse hankealueen sijoittumiselle juuri tälle sijainnille, muuten kuin maanomistusolojen kannalta. Liiton näkemyksen mukaan energiavaraston sijainti ei ole optimaalisin, kun ottaa huomioon pitkän sähkönsiirtotarpeen.

Energiavarastohankkeen suunnittelussa on keskeistä huomioida Etelä-Pohjanmaan vireillä olevan maakuntakaavan ajankohtainen tilanne. Kaavamerkintöjen lisäksi tulee huomioida myös maakuntakaavojen suunnittelumääräykset mm. sähkönsiirtoon ja ekologiin yhteyksiin liittyen.

Ilmajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että VE1:n yhteydessä olisi vähintään peltoalueiden osalta syytä tarkastella voimalinjan toteuttamista myös maajohtona.

Laihian kunta näkee tärkeänä, että hankkeesta toteutetaan havainnekuvia erityisesti Sutikan alueen suunnasta, jossa sijaitsee paljon vapaa-ajan rakennuksia.

Hankealue sijaitsee Ilmatar Laihia Oy:n tuulivoimapuiston suunnittelualueella (Taaborinvuori-Miiluhaudanmäki-Jokiperä). Päällekkäisyyden vuoksi Ilmattarelta tulee saada suostumus alueen tulevaa kaavoitusta silmällä pitäen, sillä Laihian kunta on vuonna 2023 tehnyt kaavoituksen käynnistämissopimuksen Ilmattaren kanssa heidän suunnittelualuettaan koskien.

Luonnonvarakeskus (Luke) toteaa, että riistalajiston osalta hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoaikojen ulkopuolelle. Sähkönsiirron osalta Luke suosittelee huomiomerkitöiden lisäämistä kohteille, joiden läheisyydessä on muuonaisia levähdysalueita. Uuden maastokäytävän vaikutukset riistaan tulee selvittää. Luontoselvityksissä tulisi selvittää myös tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta ei jäisi erityiskohteiden varaan. On hyvä huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Yhteisvaikutuksia arvioidessa tulee huomioida, että voimajohtoja ja uusiutuvan energian tuotantoalueita tulee rakentamaan alueelle useita. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on tärkeää ottaa huomioon tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus.

Pohjanmaan museo toteaa, että heillä ei ole lisättävää arviointiohjelmaan.

Pohjanmaan pelastuslaitos toteaa, että velvoitetta sammutusjätevesien hallintaan ei ole tunnistettu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa. Pelastusviranomaisen kehottaa huomioimaan riskinarvioinnissa ja varautumissuunnitelmassa myös sammutusjätevesien hallinnan.

Seinäjoen museot katsoo, että Etelä-Pohjanmaan alueen maiseman ja kulttuuriympäristön maakunnalliset arvokohteet ja -alueet tulee päivittää vastaamaan maakuntakaavan 2050 tilannetta. YVA-menettelyssä tulee huomioida sähkönsiirron johtolinjan osalta myös sen läheisyydessä sijaitsevat maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristön kohteet.

Museo esittää, että sähkönsiirrolle etsitään vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Voimajohtolinjan siirtäminen valtakunnallisen maisema-alueen sisällä paikasta toiseen ei lievennä voimajohdosta aiheutuvia haitallisia maisemavaikutuksia. On hyvä, että hankkeessa aiotaan selvittää myös sähkönsiirtoreitin osalta alueen eri voimalinjojen yhteisvaikutukset.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry toteaa, että suunnittelutarveratkaisu ei ole riittävä menettely ensimmäisen vaiheen, eli kahden akkuyksikön rakentamisen toteuttamisessa. Pohjanmaan piiri toteaa myös, että sähkönsiirtolinjalle tulee etsiä uusia reittejä arvokkaiden luontokohteiden ohittamiseksi ja jättää niihin riittävät suojaetäisyydet. Mikäli myös Taaborinvuoren -Miiluhaudanmäen-Jokiperän tuulivoimahankkeen voimalinjat toteutuvat, tulee näille hankkeille rakentaa vain yksi yhteinen voimalinja.

Energiavaraston sijoituspaikan valintaa tulee perustella tarkemmin ja selvittää mahdollisten onnettomuus- ja poikkeustilanteiden aiheuttamat seuraukset. Hulevesien viivästysaltaat tulee rakentaa riittävän suuriksi. Laitosalueelta lähtevät vedet eivät ei saa heikentää Laihianjoen yläosan vedenlaatua. Sähkölínjan rakentamisen yhteydessä tulee huolehtia siitä, ettei jokea ylitettäessä aiheuteta vahinkoa kutupaikoille ja kalastolle. Vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös yhteisvaikutukset alueen muiden suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. Hankkeen vaikutukset Levaneva-Kuuttonevan Natura-alueeseen tulee arvioida. Luonnonvarojen hyödyntämisen arvioinnissa tulee huomioida myös hankkeen vaatimat metsien hakkuut.

Vaasan kaupunki, terveydensuojeluviranomainen toteaa, että toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa lähialueen asukkaille ja loma-asuntojen asukkaille.

Väylävirasto toteaa, että jo suunnitteluvaiheessa on tärkeää tunnistaa ja hallita laitoksen rakentamisen, toiminnan ja kuljetusten riskit ja niiden seurausvaikutukset.

Liikennevaikutusten arvioinnin yhteydessä on tarkastettava hankkeen vuoksi lisääntyvän liikenteen vaikutuksia läheisille väylille, erityisesti rakentamis- ja käyttöönottovaiheissa. Voimajohdon rakentamisen aikaiset vaikutukset liikenteeseen tulee arvioida koko suunnitellulla

reitillä. Arvioinnissa on huomioitava väylien käyttö, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Hankkeeseen liittyvien vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät riskit on arvioitava erityisen huolellisesti.

Väylävirasto muistuttaa, että liikenneväylien vakavuus ja turvallisuus on varmistettava kaikissa tilanteissa. Väyläalueilla sekä niiden rajalla ja läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille on laadittava suunnitelmat, joissa huomioidaan väyläalueet. Voimajohdon suunnittelussa ja rakentamisessa tulee noudattaa Väyläviraston ohjeita.

Fingrid Oy toteaa, että heillä ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta ja toteaa, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Yhteenveto mielipiteistä

Arviointiohjelmasta jätettiin kolme mielipidettä. Kahdessa mielipiteessä todettiin, että Jokiperän-Sutikan alueella on noin 25 vapaa-ajanasuntoa eikä alueelle haluta alueen luontoa ja virkistysmahdollisuuksia haittaavia hankkeita. Mielipiteissä todettiin, että hankealueen tulisi olla kauempana vapaa-ajanasunnoista ja vakituisista asunnoista.

Kolmannessa mielipiteessä todettiin, että hanke vaikeuttaa mahdollisten uusien vapaa-ajanasuntotonttien myymistä alueella ja saattaa estää rakennuslupien saantia alueelle. Mielipiteessä todetaan, että kaasuväylien rikkoutumisesta aiheutuvien onnettomuuksien vaikutukset tulisi selvittää mallintamalla. Mielipiteessä todettiin, että alueelta lähtevien hulevesien tulee olla puhtaita ja niiden määrä tulee mallintaa eri sademäärillä. Mielipiteessä edellytetään jonkinlaisia korvaus- tai suojavyöhykesopimuksia alueen kiinteistönomistajien kanssa energiaväylien koko elinkaaren ajaksi.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on esitetty laitoksen tekninen kuvaus prosessikaavioineen, laitoksen rakenteet ja laitteet, sähkönsiirtoreitti ja voimajohtojen tekninen kuvaus sekä laitoksen ja sähkönsiirtoreitin sijoittuminen. Arviointiohjelmassa on lisäksi kuvattu toiminnasta muodostuvat päästöt ja alueelle kohdistuva liikenne, hankkeen alustava aikataulu sekä liittyminen muihin lähialueen hankkeisiin ja suunnitelmiin.

Arviointiohjelmassa on esitetty ns. 0-vaihtoehto eli hankkeen toteuttamatta jättäminen sekä yksi vaihtoehto.

YV: Hankkeen sijainti, tarkoitus ja kuvaus on esitetty riittävällä tasolla arviointiohjelmaan. Kuvauksia tulee tarkentaa arvioinnissa saadun tiedon perusteella. Mikäli esim. sähkönsiirtovaihtoehtoihin tulee muutoksia, ne tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Lausunnoissa nousi esiin hankkeen suunniteltu sähkösiirto ja se, että sähkönsiirrolle oli esitetty vain yksi reittivaihtoehto. Esiin nousi myös alueelle suunnitteilla olevien useiden hankkeiden ja niiden sähkönsiirron yhteisvaikutukset.

Arviointiselostuksessa tulee tuoda selkeästi esille, että paljonko muita voimajohtoja on suunnitteilla alueelle. Arviointiselostuksessa tulee kuvata myös kartalla alueelle suunnitteilla olevat hankkeet sähkönsiirtoineen ja kuvata, että mitkä osuudet vaativat uuden johtokäytävän. Lausunnoissa nousi esiin sähkönsiirron johtaminen maakaapelilla sähköasemalle. YVA-menettelyn tarkoituksena on vaihtoehtojen tarkastelu. Olisi hyvä vielä pohtia, että löytyykö muitakin vaihtoehtoisia sähkönsiirtoreittejä. Arvioinnissa tulee pohtia maakaapeloinnin tai muiden mahdollisten sähkönsiirtovaihtoehtojen toteutettavuutta.

Selostuksessa tulee arvioida hankealueen ja sähkönsiirron rakentamiseen tarvittavat maa-ainesmäärät. Toiminnan aikana ja päättyessä syntyvät jätteet sekä niiden määrät tulee esittää, kuten myös jätteiden käsittelymenetelmät ja niiden loppusijoitus- tai hyödyntämisvaihtoehdot.

Arviointiselostuksessa tulee esittää myös tarkemmin laitosalueella tehtävät mahdolliset maankuivatustoimenpiteet ja hulevesien määrä myös rankkasadetilanteissa sekä niiden johtamisreitti sekä hulevesien hallinta myös mitoitustilannetta suuremmilla sateilla.

YVA-menettely ja osallistuminen sekä arvioinnin laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn tavoitteet, osapuolet, tiedot YVA-menettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä arvio aikataulusta.

YV: YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi.

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneet henkilöt ja heidän koulutuksensa sekä työkokemuksensa. Arviointiselostuksessa laatijoiden pätevyys on suotavaa esittää myös arvioinnin eri osa-alueittain eriteltyinä.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu selvittävät YVA-lain mukaiset vaikutukset. Arvioinnissa käytettävä tarkastelualueen laajuus määritetään vaikutustyypeittäin ja vaikutusalueet on kuvattu arviointiohjelmassa. Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa hyödynnetään IMPERIA-hankkeessa tunnistettuja menetelmiä ja kriteerejä.

Arviointiohjelman mukaan hankkeen kannalta keskeisiä arvioitavia vaikutuksia ovat vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan, laitoksen rakentamisen aikaiset pöly-, melu-, tärinä-, ja liikennevaikutukset sekä onnettomuus- ja poikkeustilanteiden vaikutukset.

YV: Arvioinnissa tulee painottaa erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arviointia. Kuulemisessa saadun palautteen perusteella yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-menettelyssä tulee tarkastella erityisesti sähkönsiirron maisema-, maankäyttö- ja luontovaikutuksia ja laitoksen onnettomuusriskejä sekä alueen muiden vireillä olevien hankkeiden sähkönsiirron yhteisvaikutuksia.

Vaikutusten merkittävyyden arviointimenetelmät on esitetty arviointiohjelmassa riittävällä tavalla. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutuskohteittain perustelut, miten vaikutuksen merkittävyys on määritetty. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioitavien vaikutusten vaikutusalueet tulee kuvata arviointiselostuksessa selkeästi vaikutustyypeittäin eriteltyinä sekä sanallisesti että karttakuvoin. Vaikutusalueiden määrittämisessä tulee huomioida toiminnan aikaisten vaikutusten lisäksi myös rakentamisen aikaisten vaikutusten laajuus.

Ympäristön nykytila on kuvattu arviointiohjelmavaiheeseen pääosin riittävällä tavalla. Arviointiselostukseen nykytilan kuvausta tulee

täydentää arvioinnin yhteydessä saatavien tietojen perusteella. Nykytilan kehitys tulee esittää myös vaihtoehdon VE0 tilanteessa, jos hanketta ei toteuteta.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

Arviointiohjelman mukaan energiavaraston laitosalue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä sellaisen läheisyyteen. Laitosalueen läheisyydessä ei sijaitse talousvesikaivoja. Rakentamisen aikana hankealueelle kohdistuu tavanomaisia maanrakennustoimenpiteitä. Kallion louhinta ja maamassojen kaivuu muuttavat laitosalueen kallio- ja maaperään pysyvästi, mutta vaikutukset kohdistuvat suhteellisen pienelle alueelle. Hankealueella ei esiinny ns. happamia sulfaattimaita eikä mustaliuskejuonia. Laitosalueen maaperään kohdistuvia päästöjä voi syntyä onnettomuus- ja poikkeustilanteissa. Sähkönsiirtoreitin osalta maaperään kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä uuden voimalinjan pylväiden perustusten rakentamisesta. Vaikutusten arvioidaan olevan pieniä ja hyvin paikallisia.

Laitosalueen maaperä- ja pohjavesivaikutukset arvioidaan vain onnettomuus- ja poikkeustilanteiden osalta, koska muilta osin maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten arvioidaan muilta osin olevan merkityksettömiä. Sähkönsiirtoa varten rakennettavan ilmajohdon pohjavesivaikutusten arvioinnit tehdään asiantuntija-arviona. Arvioinnissa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota kohtaan, jossa sähkönsiirtoreitti ylittää Visaharjun pohjavesialueen.

YV: Arviointiohjelmassa on ohjelmavaiheeseen riittävän laajat tiedot hankealueen ja sähkönsiirtoreitin lähellä sijaitsevista pohjavesialueista ja geologisista suojelukohteista sekä hankealueen ja sähkönsiirtoreitin maa- ja kallioperäolosuhteista.

Arviointiohjelman mukaan hankealueen maaperä- ja pohjavesivaikutukset arvioidaan vain onnettomuus- ja poikkeustilanteiden osalta, koska muilta osin maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan merkityksettömiä. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealue on laaja (42 ha), joten arvioinnissa tulee tarkastella rakentamisen vaikutuksia maa- ja kallioperään sekä peruskuivatuksen vaikutuksia pohjaveden pinnankorkeuteen asiantuntija-arviona.

Arvioinnissa tulee huomioida metsälain 10 §:n mukaiset lähde-elinympäristöt ja vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamien luonnontilaisten lähteiden suojelu.

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiohjelman mukaan hankealue sijoittuu Laihianjoen yläosan valuma-alueelle (41.005). Energiavaraston alueella ei ole vesistökohteita. Sähkönsiirtoreitti alkaa Laihianjoen yläosan valuma-

alueelta ja kulkee Kyrönjoen vesistöalueella kuuden eri 3. vaiheen valuma-alueen kautta. Sähkönsiirtoreitti ylittää Laihianjoen ja Kyrönjoen sekä useita pienempiä uomia.

Energiavaraston rakentamisvaiheessa maanrakennustyöt voivat aiheuttaa paikallisia ja lyhytkestoisia vaikutuksia pintavesien määrään ja laatuun ja sitä kautta vesieliöstöön. Rakentamisalueen tasaaminen, päälylystäminen ja hulevesien johtamisjärjestelyt muuttavat hulevesien muodostumista ja virtaamaa nykytilanteesta. Energiavaraston käytöstä ei arvioida normaalitilanteessa syntyvän päästöjä tai vaikutuksia pintavesiin.

Hankkeen vaikutukset pintavesiin arvioidaan energiavarastolaitoksen suunnitelmien, ympäristöhallinnon aineistojen, kartta- ja tarvittaessa maastotarkastelun perusteella. Eriyistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään mahdollisiin luonnontilaisiin pienvesiin. Samalla arvioidaan hankkeen yleispiirteiset vaikutukset alapuolisten vastaanottavien vesistöjen laatuun ja tilaan.

Sähkönsiirtoreittien osalta vaikutukset pintavesiin arvioidaan siirtolinjauksen lähivaikutusalueella. Sähkönsiirtoreitin osalta huomioidaan happamien sulfaattimaiden esiintyvyys reitillä. Onnettomuus- tai poikkeustilanteessa saattaa mahdollisia pintavesiin kohdistuvia päästöjä käsitellä onnettomuus- ja poikkeustilanteiden arvioinnin yhteydessä.

YV: Arviointiselostuksessa tulee esittää kartalla Laihianjoen yläosan valuma-alue (41.005), laitoksen sijainti ja hulevesien johtamisreitti laitosalueelta. Lisäksi on tarpeen selvittää, että aiheutuuko häiriötilanteista tai poikkeuksellisista sateista riskejä alueen pintavesille. Arviointiohjelmassa (s. 36 kuva 8-1) laitosalueen ulkopuolinen valuma-aluearajaus ja sen merkitys jää epäselväksi, kyseinen rajaus ei sijaitse Laihianjoen yläosan valuma-alueella.

Tieto hankealueella tehtävistä maankuivatustoimenpiteistä tulee lisätä arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että ojitusten vesistövaikutukset eivät rajoitu vain rakennusaikaan, vaan vaikutukset pintavesiin jatkuvat jopa vuosikymmeniä turvemaidella, turpeen vähitellen hajotessa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että GTK:n happamien sulfaattimaiden todennäköisen esiintymisen kartoitus on vain suuntaa antava ja hankkeen suunnittelussa tulee varautua siihen, että hankealueelta tai sähkönsiirtoreitiltä saattaa löytyä happamia sulfaattimaita, vaikka niiden esiintymistodennäköisyys on aineiston mukaan pieni. Arviointiselostusvaiheessa tulee arvioida happamien sulfaattimaiden vaikutukset pintavesiin ja keinot vaikutusten vähentämiseksi.

Arviointiohjelmassa (s.38 taulukko 8-1) Kyrönjoen yläosa ja Kyrönjoen keskiosa on molemmat nimetty voimakkaasti muutetuksi, joten niiden ekologinen tila on välttävä suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Tieto tulee korjata arviointiselostukseen.

Suunniteltu sähkönsiirtoreitti ylittää luontoarvoiltaan merkittävän Kylkisalonnevan, joka on alueen ainoita ojitamattomina pysyneitä soita ja alueen luontoarvojen ja vesitalouden säilyttäminen on tärkeää. Reitti sivuaa myös muutamaa vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:n mukaista lähdettä sekä pienempiä uomia, joista osa saattaa olla luonnontilaisia tai sen kaltaisia puroja tai noroja. Vesilain mukaiset ja muut monimuotoisuuden kannalta tärkeitä vesistökohteet tulee kartoittaa ja niihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida arviointiselostuksessa.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Hankkeen rakentamisen aikana tehtävät toimet hävittävät energiavaraston rakentamisalueiden nykyisen kasvillisuuden. Sähkönsiirtoreitillä kasvillisuus poistetaan ja pidetään matalana. Kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arviointi tehdään asiantuntija-arviona vertaamalla hankkeen aiheuttamia muutoksia ja niistä aiheutuvia vaikutuksia nykytilaan. Arvioinnissa keskitytään huomionarvoisiin luontokohteisiin ja suojelullisesti tai muutoin merkittävään kasvilajistoon kohdistuviin vaikutuksiin sekä luonnon monimuotoisuuteen kokonaisuutena.

Hankkeen vaikutukset eläimistöön kohdistuvat etenkin hankealueen ja sähkönsiirtoreittien rakentamisen alueille. Häiriön lisääntymisen seurauksena lajien esiintymispaikan ja/tai elinympäristön laatu voi heikentyä laajemmallakin alueella. Suoria vaikutuksia syntyy mm. lintujen törmäyksistä sähkönsiirtolinjoihin.

Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien ja muun huomionarvoisen eläimistön esiintyminen hankealueella ja sähkönsiirtoalueella selvitetään olemassa olevien tietojen ja maastotutkimuksen avulla. Linnuston esiintyminen sekä pesimä-, soidin- ja muuttokäyttäytyminen hankkeen suunnittelualueella selvitetään olemassa olevien tietojen ja maastotutkimuksen avulla. Selvityksistä laaditaan arviointiselostuksen liitteeksi selvitystyyppikohtaiset raportit, joissa raportoidaan käytetyt lähtöaineistot, menetelmät ja tulokset. Hankkeen vaikutukset ekologisiin verkostoihin arvioidaan asiantuntija-arviona.

VY: Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealue sijaitsee linnustollisesti arvokkaan Natura-alueen sekä valtakunnallisesti merkittävän lintualueen (Levanneva, FINIBA) läheisyydessä ja alueelta on runsaasti havaintoja huomionarvoisista linnuista ja myös suurista petolinnuista.

Hankealue sijaitsee suuren petolinnun reviirillä ja mahdolliselta vaikutusalueelta löytyy myös muiden petolintujen pesimähavaintoja. Laitoksen rakentamisen aikaisten häiriöiden lisäksi vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida myös laitoksen toiminnanaikaisen melun vaikutukset linnustoon ja eläimistöön sekä esittää, että miten niitä voidaan ennaltaehkäistä tai rajoittaa.

Sähkönsiirtoreitin alueelle arviointiohjelmassa on suunniteltu metsäkanalintuselvitys. Myös laitosalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä löytyy metsäkanalintuhavaintoja, joten myös laitosalueelle tulisi tehdä metsäkanalintuselvitys. Sähkönsiirtoreitin osalta tulee tehdä arviointiohjelmassa esitetyt linnustonselvitykset voimalinjan länsipään peltoalueelle (Ilmajoen Alajoen valtakunnallisesti arvokas lintualue) ja linnustollisesti arvokkaalle Kylkisalonnevalle. Lisäksi tulee karttatarkastelun pohjalta tunnistaa ja kartoittaa muutkin linnustollisesti merkittävät elinympäristöt.

Linnustonselvityksissä tulee arvioida myös kaikkien alueelle suunnitteilla olevien energiahankkeiden ja uusien voimalinjojen yhteisvaikutukset. Linnustollisesti herkillä kohteilla tulee arvioida törmäysten riskiä ja pyrkiä pienentämään voimalinjojen vaikutuksia linnustoon reittisuunnittelulla ja huomiomerkinnoilla avoimia alueita ylitettäessä.

Liito-oravaselvityksessä huomiota tulee kiinnittää lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi kulkuyhteyksiin ja niiden turvaamiseen. Liito-oravan reviirin läpi ei saisi sijoittaa voimalinjoja, koska ne aiheuttavat liito-oraville kulkuesteitä. Sähkönsiirtoreitin vaikutusten tarkastelualue tulee ulottaa riittävän laajalle alueelle. Myös muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden ja voimalinjojen aiheuttamat yhteisvaikutukset liito-oravien elinympäristöille tulee arvioida ja esittää keinoja haittojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata, että miten luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet huomioidaan ja miten hankkeen kielteisiä vaikutuksia monimuotoisuuteen voidaan ennaltaehkäistä tai rajoittaa. Olemassa olevien maastokäytävien käyttäminen vähentäisi luonnonympäristön pirstoutumista ja tukisi luonnon monimuotoisuutta. Sähkönsiirtoreitille tai sen vaikutusalueelle sijoittuu mahdollisesti myös metsähallituksen suojelutarkoituksiin varaama kiinteistö 145-405-0006-0001. Samalla suunnalla esiintyy mahdollisesti tervaleppämetsää (LSL 64 §), jonka tulee huomioida reittivalinnassa. Luontoarvoiltaan merkittävän Kylkisalonnevan luontoarvojen ja vesitalouden säilyttäminen on tärkeää. Suojelukohteiden mahdolliset rauhoitusmääräykset on huomioitava selostusvaiheessa. Sähkönsiirtoreitin alueelta tulee tunnistaa ja inventoida mahdolliset vanhan metsän laikut, samoin muut metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet.

Vaikutukset suojelualueisiin

Suunnitellun hankealueella ja sen välittömässä lähiympäristössä ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Lähin suojelualue on noin 1,6 km hankealueelta lounaaseen sijaitseva Levanevan suojelualue, joka on sekä EU:n luontodirektiivin että lintudirektiivin mukaan suojeltu Natura-alue. Suurin osa alueesta on rauhoitettu valtion maan luonnonsuojelualueena. Levaneva-Kuuttoneva sisältyy myös soidensuojeluohjelman alueisiin. Natura-arvioinnille ei katsota olevan tarvetta.

Suunniteltu sähkönsiirtoreitti sivuaa Hakometsän tervahaudan yksityistä luonnonsuojelualueita sekä yhtä metsälain 10 §:n mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä. Sähkönsiirtoreitti kulkee kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi luokitellun Ilmajoen Alajoen FINIBA-alueen läpi. Alajoen alue on luokiteltu myös maakunnallisesti tärkeäksi lintualueeksi.

VY: Yhteysviranomaisen toteaa, että erityisesti vaikutukset kansallisesti tärkeäksi lintualueeksi luokitellun Ilmajoen Alajoen FINIBA-alueeseen on tärkeä selvittää, koska sähkönsiirtoreitti kulkee alueen läpi.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja aineelliseen omaisuuteen

Arviointiohjelman mukaan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön arvioidaan asiantuntija-arvioina. Erityishuomio arvioinnissa kiinnitetään hankealueen läheisyydessä ja sähkönsiirtoalueen vaikutusalueella sijaitseviin häiriintymiselle alttiisiin kohteisiin kuten asutus-, loma-asutus-, suojelu- ja virkistysalueisiin.

Kaavoituksen osalta arvioinnissa tarkastellaan hankkeen suhdetta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumiseen, maakuntakaavaan ja muihin lähialueiden kaavoihin. Myös alueiden soveltuvuus kaavoituksen näkökulmasta arvioidaan perustuen olemassa oleviin kaavoihin, niiden taustatietoihin ja tiedossa oleviin mahdollisiin vireillä oleviin kaavoitushankkeisiin.

VY: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmä katsoo, että hankkeen yhteydessä tulisi soveltaa hankealueella kaavoitusmenettelyä, jolloin hankkeen vaikutukset voidaan riittävällä tavalla arvioida. Hankkeen yhteydessä tulee huomioida voimassa olevissa kaavoissa olevat hankealueen ja sähkönsiirtoreitin vaikutuspiiriin kuuluvat määräykset sekä kulttuuriympäristöön liittyvät valtakunnalliset arvot.

Hankkeen suunnittelussa on keskeistä huomioida Etelä-Pohjanmaan vireillä olevan maakuntakaavan ajankohtainen tilanne. Kaavamerkintöjen lisäksi tulee huomioida myös maakuntakaavojen

suunnittelumääräykset mm. sähkönsiirtoon ja ekologiin yhteyksiin liittyen.

Voimalinjan yleiskaava-alueella sijaitsevalle osuudelle sijoittuu luo 2-merkintä. Hankkeen vaikutus yleiskaavan toteutumiseen ko. merkinnän osalta tulee arvioida ja kuvata arviointiselostuksessa.

Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen aiheutuvat erityisesti maa- ja metsätalouskäytössä olevan maa-alan vähenemisestä. Maa- ja metsätalouskäytöstä poistuva maa-ala tulee esittää selkeästi reittivaihtoehtoin.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja argeologiseen kulttuuriperintöön

Maisemavaikutusten arviointia varten laaditaan maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, jossa tuodaan esiin hankkeen rakentamisen vaikutusten kannalta oleelliset alueen maiseman ja kulttuuriympäristön piirteet ja arvot.

VY: Yhteysviranomainen toteaa, että vaikutuksia maisemaan tulee selvittää etenkin Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman alueella sekä asutus-, loma-asutus- ja kyläalueilla kuten Laihialla Sutikan virkistyskäyttöalueella. Myös alueelle suunnitteilla olevien hankkeiden yhteisvaikutuksia maisemaan tulee tarkastella ja esittää karttojen ja havainnekuvien avulla. Sähkönsiirron maisemavaikutusten lieventämismahdollisuuksia tulee pohtia osana arviointia.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Hankkeen vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen arvioidaan vähäisiksi kielteisiksi rakentamiseen käytettävien materiaalien kulutuksen osalta ja vähäisiksi myönteisiksi uusiutuvan energian hyödyntämisen parantamisen osalta. Vaikutusten ei arvioida olevan merkittäviä, eikä niiden tarkempaa arviointia arviointiselostuksessa katsota tarpeelliseksi.

YV: Yhteysviranomainen yhtyy näkemykseen, että hankkeen vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen ovat vähäisiä. Selostuksessa tulee kuitenkin perustella, että miksi tarkempaa arviointia ei ole nähty tarpeelliseksi.

Liikennevaikutukset

Liikennevaikutusten arviointia varten arvioidaan laitoksen rakentamisen, käyttöön ottamisen ja toiminnan aikana syntyviä liikennemääriä. Vaikutuksia arvioitaessa tarkastellaan kuljetusreittejä ja -määriä sekä suhteutetaan raskaan liikenteen määrä reittien nykyisiin liikennemääriin. Arvioinnissa keskitytään lähinnä hankkeen vaikutuksiin liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen kuljetusreiteillä. Lisäksi arvioidaan

liikenteen muita vaikutuksia, kuten meluvaikutusta ja vaikutuksia hankealueen tiestön ja siltojen kuntoon.

YV: Selostuksessa tulee arvioida myös sähkönsiirron liikenteellisiä vaikutuksia ja esittää sen kanssa risteävät maantiet. Sähkönsiirtolinjat saattavat rajoittaa maantieverkon kehittämistä tulevaisuudessa.

ELY-keskuksen liikennevastuualue muistuttaa, että oman sähkölinjan rakentamisen sijaan suositeltavampana vaihtoehto on yhteistyön tekemisen läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa. Sähkönsiirron suunnittelussa on huomioitava Väyläviraston ohje Sähkö- ja telejohdot ja maantiet (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) sekä Väyläviraston Määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien teialueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Väylävirasto korostaa lausunnossaan laitoksen riskien ja niiden seurauksivaikutusten erittäin huolellista tunnistamista ja hallintaa jo suunnitteluvaiheessa, mukaan lukien rakentamisen ja kuljetusten riskit. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella hankkeen vuoksi lisääntyvän liikenteen vaikutuksia läheisille väylille, erityisesti rakentamis- ja käyttöönottovaiheissa. Voimajohdon rakentamisen aikaiset vaikutukset liikenteeseen tulee arvioida koko suunnitellulla reitillä. Arvioinnissa on huomioitava väylien käyttö, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus. Hankkeeseen liittyvien vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät riskit on arvioitava erityisen huolellisesti.

Ilmanlaatu ja ilmasto

Ilmanlaatuun kohdistuvien vaikutusten arviointi keskittyy laitoksen rakentamisvaiheen päästöihin. Rakentamisen aikaisia vaikutuksia arvioidaan perustuen alueen ilmanlaadun nykytilaan ja vastaavista rakennuskohteista saatuihin tietoihin. Liikenteen aiheuttamien päästöjen vaikutusta ilmanlaatuun arvioidaan VTT:n kehittämällä liikenteen päästöjen laskentamallilla (LIPASTO).

Hankkeen ilmastovaikutusten arvioinnissa huomioidaan ilmastovaikutukset rakentamisen ja tuotannon aikana, sekä mahdolliset vaikutukset hiilinieluihin. Lisäksi onnettomuus- ja poikkeustilanteiden arvioinnin yhteydessä arvioidaan vaikutukset ilmastonmuutokseen ja siihen sopeutumiseen. Lisäksi huomioidaan ilmastonmuutoksen vaikutukset hankealueelle ja vaikutuksiin sopeutuminen.

YV: Yhteysviranomaisen toteaa, että erityisesti onnettomuus- ja poikkeustilanteiden vaikutus ilmanlaatuun tulee selvittää. Hankkeen ilmastovaikutukset tulee arvioida laitoksen rakentamisen, raaka-aineiden hankinnan ja tuotannon aikana sekä onnettomuus- ja poikkeustilanteissa.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Energiavaraston rakentamisesta ihmisten terveydelle aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan asiantuntijatyönä. Arviointi keskittyy rakentamisen aikaisten ilmanlaatu-, melu ja liikennevaikutusten terveysvaikutuksiin sekä mahdollisiin onnettomuus- ja poikkeustilanteisiin liittyviin terveysvaikutuksiin. Laitoksen normaalitoiminnasta ei arvioida syntyvän vaikutuksia ihmisen terveyteen.

Elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä arvioidaan eri tekijöiden muodostamana kokonaisuutena, jolloin vaikutuksen voimakkuus, laajuus, kesto, todennäköisyys ja osallisten arvioima tärkeys tulee ottaa huomioon. Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tehdään asiantuntija- arviona, joka perustuu saatavilla olevaan tietoon sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana kerättyyn tietoon.

Energiavaraston toiminnasta aiheutuvan melun leviämistä ympäristöön arvioidaan melumallinnuksen avulla.

YV: Yhteysviranomaisen näkee, että terveysvaikutusten huomioiminen osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on tärkeää. Etenkin onnettomuustilanteiden osalta tärkeää on arvioida vaikutukset ihmisiin, erityisesti lähimpään asutukseen ja loma-asutukseen.

Vaikutukset voivat kohdistua asumisviihtyvyyteen ja tätä kautta välillisesti myös terveyteen. Metsän poisto voimajohtoreitiltä voi vaikuttaa viihtyvyyteen ja alueiden virkistyskäyttöön. Sähkönsiirron osalta tulee arvioida myös voimajohtojen sähkö- ja magneettikenttien vaikutukset. Arvioinnissa tulee pohtia, miten sähkönsiirrosta ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että meluvaikutuksia arvioidaan melumallinnusten avulla. Arvioinnissa tulee huomioida myös melun yhteisvaikutukset lähistölle suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa siltä osin kuin on saatavilla tietoa.

Onnettomuus- ja poikkeustilanteet

Arviointi tehdään analysoimalla mahdolliset energiaraston onnettomuus- ja häiriötilanteet, niiden todennäköisyys ja niistä aiheutuvat vaikutukset. Arvioinnissa esitetään myös riskien vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Mahdollisen hiilidioksidivuodon vaikutukset ympäristön turvallisuuteen arvioidaan mallintamalla. Tuloksena saadaan etäisyydet, joilla todennäköisesti vapautuneen hiilidioksidin pitoisuudet voivat olla terveydelle vaarallisia.

YV: Yhteysviranomaisen pitää arviointiohjelmassa esitettyä tehtävää arviointia oikeasuuntaisena. Onnettomuuksien ja poikkeustilanteiden vaikutukset on nostettu esiin useissa lausunnoissa.

Yhteysviranomaisen näkee onnettomuustilanteiden aiheuttamien päästöjen ja niiden vaikutusten arvioinnin olevan ensisijaisen tärkeää.

Yhteysviranomaisen katsoo, että riskien arvioinnissa tulee tunnistaa ympäristöriskeille herkäät kohteet, joita on asutuksen ja virkistyskohteiden lisäksi myös luontokohteet. Arvioinnissa tulee huomioida myös mm. toimenpiteet, joilla ehkäistään vaarallisten kemikaalien pääsy jäte- ja talousvesijärjestelmiin. Riskien arvioinnissa tulee huomioida yhteisvaikutukset alueella tiedossa olevien muiden toimintojen kanssa. Lisäksi erikseen tulee arvioida vaarallisten aineiden kuljetuksista aiheutuvat riskit.

Sammutusvesien hallinnasta on huomautettu Pohjanmaan Pelastuslaitoksen lausunnossa. Yhteysviranomaisen toteaa, että onnettomuustilanteessa syntyvien sammutusvesien vaikutukset ympäristöön tulee arvioida sekä esittää toimenpiteet, joilla vaikutuksia voidaan ehkäistä. Myös muiden poikkeustilanteiden vaikutus hulevesiin tulee arvioida.

Yhteisvaikutukset

Energiavaraston lähialueille suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Maisemaan kohdistuvien yhteisvaikutuksia arvioidaan niiden tuulivoimahankkeiden osalta, joiden sähkönsiirtoreitit suunnitellaan samoille alueille energianvaraston suunnitellun reitin kanssa. Arvioinnissa vaikutusalueen olemassa olevat sekä suunnitellut sähkönsiirtolinjat tuodaan kartalle ja karttatarkastelun perusteella arvioidaan maisemavaikutusten kannalta merkittävimmät alueet/suunnat, joissa yhteisvaikutuksia havainnollistetaan kuvasovittein.

YV: Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä alueelle suunnitteilla olevien hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin merkitys nostetaan esiin sekä esitetään, että alueen hanketoimijoiden tulisi suunnitella voimajohtolinjoja yhteistyössä vaikutusten vähentämiseksi.

Yhteisvaikutusten osalta tulee arvioida erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, maisemaan, maankäyttöön, luontoympäristöön ja linnustoon kohdistuvia vaikutuksia. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon hankkeiden yhteisvaikutukset luonnon pirstoutumiseen ja ekologisiin yhteyksiin. Myös vaikutukset kyliin ja taajamiin, joiden ympäristöön sijoittuu tai on suunnitteilla useita energiahankkeita ja voimajohtoja.

Olemassa olevien ja suunnitteilla olevien sähkönsiirtolinjojen vaikutukset ilmajoen valtakunnallisen maisema-alueeseen sekä suunnilleen samalle alueelle sijoittuvaan FINIBA-alueeseen tulee huomioida.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on kerrottu hankkeen vaatimista luvista. Energiavaraston rakentaminen vaatii rakentamisluvan, jonka myöntämisen perusteena voi olla oikeusvaikutteinen kaava tai suunnittelutarveratkaisu. EPV Energia Oy on aloittanut neuvottelut energiavaraston hankealueen rajaamisesta tuulivoimaosayleiskaavan kaava-alueen ulkopuolelle, jotta alue voitaisiin kaavoittaa itsenäisenä alueena. Hankealueelle on alustavasti suunniteltu myös haettavaksi suunnittelutarveratkaisua energiavaraston ensimmäisen, kahden akkuyksikön vaiheen toteuttamiseksi.

Laitos saattaa tarvita kemikaaliluvan, jonka lupa- ja valvontaviranomaisena toimii turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. Energiavaraston hiilidioksidin nestemäinen varastointi ylittää rajat, joiden mukaan laitos on painelain mukaan rekisteröitävä painelaitteeksi. Laitoksen tulee hakea myös lentoestelupaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta.

YV: Keskeiset tarvittavat luvat on esitetty arviointiohjelmassa selkeästi.

ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

Yhteysviranomaisen lausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/epvenergia-energiavarasto-YVA.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 8000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11 – 17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että yhteysviranomaisen lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Katja Haukilehto ja ratkaissut johtava asiantuntija Elina Venetjoki.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit
Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

EPV Energia Oy
Ramboll Finland Oy
Laihian kunta
Isonkyrön kunta
Ilmajoen kunta
Seinäjoen kaupunki

Tiedoksi

Tahot, joilta on pyydetty lausunto

Tämä asiakirja EPOELY/1351/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1351/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Haukilehto Katja 29.08.2024 16:19

Hyväksyjä Venetjoki Elina 29.08.2024 16:19

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkäsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.